

PREDAVANJA O ZDRAVLJU za manje civilizovane oblasti

Predavanje Broj 21

SEKSUALNO PRENOSIVE BOLESTI

Ovde ćemo da govorimo o tome kako da zaštitimo sebe od seksualno prenosivih bolesti.

Neka devojka je bila uplašena. Čula je na radiju da sve više osoba umire od SIDE – bolesti koja se prenosi sa jedne osobe na drugu posredstvom seksualnih odnosa. Srce je toj devojci počelo jako da lupa kad je pomislila da je možda i ona dobila tu bolest.

Ona je imala novog mladića, i sa njim je već spavala nekoliko puta. Nije ga dobro ni poznavala, ali je on izgledao kao dobar čovek. Bio je iz susednog grada i radio je na gradilištu. Taj mladić joj je rekao da nije bio oženjen, i da je ona bila njegova jedina devojka. Čak joj je spomenuo da hoće sa njom i da se oženi! Međutim, posle spavanja sa njim je ona primetila da se nije dobro osećala u njenom donjem ženskom delu tela. Nije odmah otišla u kliniku jer se nadala da će ta nelagodnost sama od sebe da prođe. Ali kada je sada slušala radio, ona se uplašila! Pokajala se što je sa tim mladićem spavala!

Ta devojka nije jedina sa strahom od SIDE! Bilo mladi ili stari, danas milioni osoba po svetu se boje da su možda dobili SIDU!

SIDA nije jedina bolest koja se može dobiti posredstvom seksualnih odnosa. I neke druge bolesti se prenose na taj način. Zbog toga se one nazivaju Seksualno Prenosive Bolesti. Te bolesti mogu da nanesu velike patnje osobama, uključujući tu i slepilo, nemogućnost rađanja dece, pobačaj, bolest mozga, rak, pa čak i smrt.ⁱ

U ovom predavanju ćemo da odgovorimo na neka pitanja u vezi sa tim bolestima. Da li se one mogu izlečiti? Na koji se način one mogu izbeći? ...

Da počnemo sa **SIDOM**. To je verovatno najsmrtonosnija bolest koja je poznata čovečanstvu. Još do danas nije pronađen lek za njeno isceljenje.ⁱⁱ

Po svetu je već oko 40 miliona osoba zaraženo sa SIDOM, i taj se broj svakoga dana povećava.ⁱⁱⁱ Do sada je SIDA usmrtila već preko 39 miliona osoba. Milioni dece su postali siročići zato što su njihovi roditelji već umrili od SIDE.^{iv}

Kako da znamo da neko boluje od SIDE?

To je najžalosniji deo u vezi sa tom bolešću. Mesecima, pa čak i godinama ranije se možda osoba inficirala sa HIV virusom koji uzrokuje SIDU, bez da je svesna da ona sada boluje od te bolesti! U toku tog vremenskog perioda, takva osoba može da prenosi SIDU sa sebe na druge osobe posredstvom seksualnih odnosa. Trudna žena sa SIDOM može da je prenese na svoju bebu. U mnogim slučajevima se ne može znati da li osoba ima SIDU sve dok se ona ozbiljno ne razboli, ili zadobije neke rane koje ne mogu da se izleče.

Iz tog razloga je najpouzdanije rešenje da se intimni seksualni odnosi održavaju samo u poštenom braku. Osobe koje su još neoženjene ili neudate treba da čekaju dok ne pronađu sličnog partnera sa kojim će uzajamno da se zavetuju na vernost i odanost, i da zatim sklope brak. U slučaju da je neka osoba već imala seksualne odnose sa više različitih osoba, ona može da se istestira i sazna da li ima SIDU.

Dve druge široko rasprostranjene seksualno prenosive bolesti su **Gonoreja** i **Klamidija**.

[Gonoreju izaziva bakterija *Neisseria gonorrhoeae*.
Klamidiju izaziva bakterija *Chlamydia trachomatis*.]

Obe te polne bolesti imaju neke zajedničke simptome kod muškaraca i žena. Prvi simptomi kod muškarca posle seksualnog odnosa sa inficiranom osobom (odmah ili posle inkubacionog perioda) su:

- bol prilikom mokrenja, i
- gusta žućkasta sluz, ili izlučina.^v

I žene mogu da imaju takve simptome, ali kod njih infekcija ide i dublje, do grla materice ili oko nje.^{vi} Ponekad na početku žene ne pokazuju nikakve simptome infekcije, i kao takve mogu lakše da prenesu bolest na svog partnera, bez da su toga svesne.

Te pomenute bolesti imaju i dve žalosne posledice. Inficirana osoba može da postane sterilna, odnosno nemoćna da ima decu, ili ona može te klice da prenese na svoju novorođenu bebu. Ako se beba odmah ne leči, ona može od tih klica da oslepi.^{vii}

Svako ko ima seksualni odnos sa osobom zaraženom klicama od gonoreje ili klamidije treba odmah da počne sa lečenjem, čak i u slučaju da još ne pokazuje

nikakve simptome bolesti. Ako se lečenje zanemari, takva osoba će ozbiljno da se razboli, i još će da nastavi da prenosi bolest i na druge osobe.

Sifilis je još jedna ozbiljna polna bolest koja se često sreće. I ona se prenosi seksualnim kontaktom. Njen prvi znak je obično bezbolna rana na privatnom delu tela dotične osobe.^{viii} Ona može da traje nekoliko dana, a zatim da se izgubi sama od sebe. Uprkos tome, bolest nastavlja da se širi po telu. Posle nekoliko nedelja ili meseci, rane mogu da se pojave i na drugim delovima kože, često na šakama ili stopalima.^{ix} Rane se mogu pojaviti i na ustima. Pored toga, osoba može da ima osip po telu. Neke osobe oseće još i bolove u grlu ili zglobovima. Takva osoba može povremeno da se oseća bolje, čak i bez upotrebe lekova. Ali njena bolest ipak nastavlja da napreduje i da se širi po telu.

Sifilis može da napadne bilo koji deo tela i da na njemu izazove ozbiljne probleme, kao na primer: srčanu bolest, paralizu, ili gubljenje pameti. Ako se osoba ne leči od te bolesti, ona će da umre.^x

Trudna žena sa sifilisom će da ga prenese i na svoju bebu. On može da ošteti bebino lice, kosti, pa čak i mozak i nerve.^{xi}

Tu bolest je potrebno lečiti, čak i ako simptomi još nisu tako ozbiljni. Bebe koje se rode majkama sa sifilisom treba isto da se leče lekovima. Lečenje sifilisa se obično postiže serijom inekcija. Vrlo je važno da osobe ne prekinu lečenje sve dok se ono potpuno ne završi. Jedino tako mogu one da se nadaju izlečenju.

Svi oni koji su imali seksualni odnos sa osobom bolesnom od sifilisa treba da se istestiraju.

Hepatitis je bolest jetre koja se takođe može prenositi seksualnim kontaktom.^{xii} To se posebno odnosi na **Hepatitis B**. On može da se prenosi na više načina:^{xiii}

- seksualnim kontaktom,
- inekcijom sa inficiranom iglom,
- transfuzijom inficirane krvi, i
- sa majke na bebu prilikom porođaja.

Hepatitis B je vrlo ozbiljna bolest. On može da doprinese da se bolesnik mizerno oseća. Ako je on dugo bolestan, njegova jetra može znatno da se ošteti i da prouzrokuje smrt.^{xiv}

Ne postoji lek za Hepatitis B, ali **postoji vakcina** koja može da pomogne da se osobe od njega zaštite. Ta vakcina se može dobiti od zdravstvenog radnika.

Dakle, vidimo da postoje mnoge bolesti koje se mogu preneti sa jedne osobe na drugu posredstvom seksualnih odnosa. Ovde smo spomenuli samo one najpoznatije i najčešće.

Možda se i ti pitaš: „Da li i ja imam neku od tih polnih bolesti?”

Samo ti znaš kakvom vrstom života živiš. Da li si imao mnogo različitih seksualnih partnera, ili si bio odan samo jednoj osobi?

Tajna zaštite od tih bolesti je u **uzajamnoj vernosti** između bračnih partnera. Ako su oni zdravi i međusobno odani jedan drugom, ne treba da ih plaše takve bolesti! Pored toga će oni imati i zdravu decu! Nažalost, mnoge osobe iznevere svoje supružnike zbog želje da se seksualno zadovolje na druge načine. To remeti vezu poverenja i može na takve osobe da navuče smrtonosne bolesti. Da li se takav život isplati?

Da ponovimo sada kako se i ti možeš zaštititi od seksualno prenosivih bolesti:

1. Rezerviši seks samo za brak.

Seksualni odnos je nameren da se uživa samo između čoveka i žene koji se obavežu da svoj život provedu zajedno do kraja.

2. Zaštiti svoju vezu u braku.

Održavajte međusobno poverenje, ljubav i poštenje.

3. Počni odmah da se lečiš

ako posumnjaš da si možda dobio seksualno prenosivu bolest.

4. Budi iskren.

Ako saznaš da si se razboleo od polne bolesti, obavesti osobe sa kojima si imao intimne odnose da bi i oni počeli da se leče na vreme.

5. Pomogni drugima.

Ako imaš prijatelje koji pate od polnih bolesti, pomogni im da počnu da se leče i ohrabri ih da budu verniji u intimnim odnosima.

U Bibliji stoji zapisano: „**Dobar čovjek iz dobre klijeti iznosi dobro.**” Matej 12:35. Bez obzira na pogreške koje smo učinili u prošlosti, naš Nebeski Otac želi da nam pomogne da steknemo srce iz koga izlaze dobre stvari, da bi uživali doživotne divne veze jedni sa drugima.

Adaptirano iz knjige „*Tamo Gde Nema Doktora*”, David Werner, Hesperian Fondacija, 1999; Pregledano Marta, 2015.

-
- ⁱ Centar za Kontrolu Bolesti, Seksualno Prenosive Bolesti, Lista Činjenica (Juli, 2014), <http://www.cdc.gov/std/syphilis/stdfact-syphilis.htm> ; Seksualno prenosive infekcije, Lista Činjenica N°110 (Novembar 2013), <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs110/en/>
- ⁱⁱ San Francisko Fondacija SIDE, Da li Postoji Lek za HIV ili SIDU? Pregledano Marta, 2015, <http://sfaf.org/hiv-info/basics/is-there-a-cure-for-hiv-aids.html>
- ⁱⁱⁱ HIV/SIDA Lista Činjenica N°360, Ažurirano Novembra, 2014, <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs360/en/>
- ^{iv} SAD, Otesek za Zdravlje i Humane Usluge, UNAIDS, Globalni HIV/SIDA Pregled (Juli, 2014), <https://www.aids.gov/federal-resources/around-the-world/global-aids-overview/>
- ^v Medline Plus, Klamidija Infekcije kod Muškaraca (Juni, 2014), <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/ency/article/000659.htm>
- ^{vi} Centar za Kontrolu Bolesti, Gonoreja – Lista Činjenica (Detaljna Verzija) (Decembar, 2014), <http://www.cdc.gov/std/gonorrhea/STDFact-gonorrhea-detailed.htm>
- ^{vii} NIH Website Članak, Kako seksualno prenosive bolesti i infekcije utiču na trudnoću? (Maj, 2013), <http://www.nichd.nih.gov/health/topics/stds/conditioninfo/Pages/infant.aspx>
- ^{viii} NIH Website Članak, Sifilis (Oktobar, 2014), <http://www.niaid.nih.gov/topics/syphilis/understanding/Pages/symptoms.aspx>
- ^{ix} Isto.
- ^x Centar za Kontrolu Bolesti, Sifilis – Lista Činjenica (Juli, 2014), <http://www.cdc.gov/std/syphilis/stdfact-syphilis.htm>
- ^{xi} Medline Plus, Nasleđeni Sifilis (Decembar, 2013), <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/ency/article/001344.htm>
- ^{xii} AVERT, Hepatitis A, B i C, Šta je to Hepatitis? (Pregledano Marta, 2015), <http://www.avert.org/hepatitis-b-c.htm#sthash.eaNMP2Gi.dpuf>
- ^{xiii} Isto.
- ^{xiv} Isto.

TEKST POTIČE OD GRUPE STRUČNJAKA IZ ZDRAVSTVENOG CENTRA WILDWOOD U DŽORDŽIJI, SAD.